

		Aanscherpen Europese CO2- emissienormen voor vrachtauto's en bussen		0	
	KF	Laadinfra wegvoervoer (logistiek) (150 mln)	Rand-voorwaarde	Onderdeel laadinfra (zie boven)	KF
		Waterstof in wegvoervoer (232 mln)	Rand-voorwaarde	0	KF / SDE raffinageroute / Shell scope 3
	IBO	Verhogen tarief Vrachtwagenheffing naar EUR 30 ct./km (prijspeil 2018) en uitbreiding naar alle wegen	0,4	+2250	
		Sturen op uitstoot via emissielabel binnenvaart (label B)	0,5		
	KF	Waterstof in binnenvaart (167 mln)		0	KF
		Laadinfra bouw (334 mln)	Rand-voorwaarde	-120	KF
Internationale zee- en luchtvaart	IBO	Stimulering airlines hogere bijmenging vliegtuigbrandstoffen om van 6% (EU verplichting) naar 14% (nationaal doel) te komen.	1,0 1,7 (mondiaal effect)	-410	
		Ontwikkeling productietechnologieën duurzame vliegtuigbrandstoffen (inclusief synthetische brandstof submandaat EU-verplichting) en versterken nationaal verdienvermogen (600 mln.)		0	KF
		Verhogen vliegbelasting variant B (€26,43 < 2500 km; €52,8 < 6000 km; €79,29 > 6000 km)	0,7 (mondiaal effect)	+1582	
	KF	Laadinfra luchtvaart (20 mln.)	0,1	0	KF
	KF	Walstroom (300 mln)	-	-40	KF
		Duurzame (aandrijf)technieken zeevaart (360 mln.)	-	0	KF
Hernieuwbare energiedragers	IBO	Verhogen jaarverplichting brandstof met 50PJ additioneel voor wegverkeer	3,7	0	
	NIEUW	Vasthouden aan huidige inzet biobrandstoffen in het wegverkeer in 2030 conforme KEV2022, namelijk 40 PJ	0	0	
		25% hogere inzet biobrandstoffen (+10 PJ) in 2030 t.o.v. KEV2022 door verhoging jaarverplichting brandstof in het wegverkeer	0,7	0	

		50% hogere inzet biobrandstoffen (+20 PJ) in 2030 t.o.v. KEV2022 door verhoging jaarverplichting brandstof in het wegverkeer	1,5	0	
		Verdubbelen inzet biobrandstoffen (+40 PJ) in 2030 t.o.v. KEV2022 door verhoging jaarverplichting brandstof in het wegverkeer	3,0	0	
Sector overstijgend	IBO	~~Alle brandstoffen onder het EU ETS2 brengen (opt-in)~~			
		~~Invoeren ESR-plafond~~			

* kosten t/m 2025, stimulering vanaf 2026 wordt gezien in KF MJP 2025

TER BESLISSING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane

Directie Algemene Fiscale
Politiek

Persoonsgegevens

nota

Derde beslisnota BP24

Datum

30 maart 2023

Notanummer

2023-0000087954

Aanleiding

Op dit moment wordt gewerkt aan de wetgeving voor het pakket Belastingplan 2024. In februari en maart heeft u daarvoor ook beslisnota's ontvangen. Hierbij ontvangt u de derde, waarin wij u graag een aantal keuzes voorleggen voor het uitwerken van de wetgeving. Zoals gebruikelijk worden deze maatregelen via een uitvoeringstoets nog op uitvoerbaarheid getoetst.

Beslispunten 1 wordt voorgelegd aan zowel stasFB als stasTD. Beslispunt 2 en 3 zijn voor stasFB.

Beslispunt 1 stasFB & stasTD: Hardheidsclausule invorderingswet

Gaat u akkoord met het invoeren van een hardheidsclausule in de Invorderingswet 1990? Wij adviseren u om hiermee akkoord te gaan en de hardheidsclausule in de Invorderingswet 1990 in te voeren per 1 januari 2024 en op te nemen in het (pakket) Belastingplan 2024.

Toelichting

- In de kabinetsreactie op het rapport van de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag heeft het kabinet de wens kenbaar gemaakt om een hardheidsclausule toe te voegen aan de Invorderingswet 1990.¹
- Daarnaast heeft de Tweede Kamer een motie aangenomen waarin wordt gevraagd om wetgeving als regel te voorzien van een hardheidsclausule.² Voorts heeft de Tweede Kamer een motie aangenomen om alle wet- en regelgeving te voorzien van waarborgen, zoals een hardheidsclausule met het oog op het voorkomen van schrijnende individuele effecten van wet- en regelgeving.³
- In het regeerakkoord⁴ is tevens de ambitie uitgesproken om hardheidsclausules op te nemen in de wet om voor de uitvoering ruimte te creëren om af te wijken van de wet als de gevolgen voor mensen onevenredig groot zijn.

¹ Kamerstukken II 2020/21, 35510, nr. 4.

² Kamerstukken II 2020/21, 35510, nr. 37. Zie ook meer recent Kamerstukken II 2020/21, 35510, nr. 60.

³ Kamerstukken II 2020/21, 28362, nr. 44.

⁴ Regeerakkoord 2021-2025 - 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst'.

17.04.23
Abbas
De
P.S. M
paragra 3
Jule

- Bij brief van 24 maart jl. heeft u samen met Stas T&D de Tweede Kamer geïnformeerd over hardheidsclausules in fiscale wetgeving.⁵ In deze brief heeft u aangegeven dat - ondanks de wettelijke ruimte en de mogelijkheid om van beleidsregels te kunnen afwijken - een hardheidsclausule in de Invorderingswet 1990 een toevoeging is en een extra waarborg kan bieden. U heeft toegezegd te onderzoeken of de introductie van de hardheidsclausule in de Invorderingswet 1990 al in een wetstraject kan meelopen, vooruitlopend op de toezegging dat deze wordt meegenomen in de heroverweging van de Wet Stroomlijnen.
- De Invorderingswet 1990 is van toepassing bij de invordering van rijksbelastingen. Voor de terugvordering van toeslagen geldt de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (Awir). De Awir is met de 'Wet hardheidsaanpassing Awir' op 7 juni 2020 al voorzien van een hardheidsclausule welke derhalve geldt bij de toekenning en terugvordering van toeslagen.
- Het invoeren van een hardheidsclausule in de Invorderingswet 1990 is mogelijk per 1 januari 2024 onder voorbehoud van de uitkomsten uit de Uitvoeringstoets, waarin ook de budgettaire consequenties in kaart worden gebracht. De verwachting is dat er geringe budgettaire consequenties zijn.
- Wij adviseren u het invoeren van de hardheidsclausule in de IW 1990 te laten meelopen met het Belastingplan 2024.

Beslispunt 2 stasFB: Beperken naheffing buitenlandse kentekens motorrijtuigenbelasting

Gaat u akkoord met het beperken naheffing motorrijtuigenbelasting bij de houders van buitenlandse kentekens in het Belastingplan 2024 tot één jaar?

A. H. H. v.

Toelichting

- In 2014 zijn aanscherpingen doorgevoerd met betrekking tot buitenlandse kentekens die ten onrechte geen motorrijtuigenbelasting (mrb) betalen.
- De aanscherpingen kunnen leiden tot naheffingen over een periode van vijf jaar, waarbij niet alleen evidente frauduleuze gevallen worden gevonden, maar ook gevallen die zich - ondanks voorlichting - niet bewust zijn van de in Nederland geldende verplichting om het buitenlands motorrijtuig in te schrijven in het Nederlands kentekenregister.
- Voorgesteld wordt om de regels op dit punt te versoepelen zodat schrijnende situaties beter kunnen worden vermeden. Concreet wordt voorgesteld om de periode van naheffing terug te bringen tot maximaal 1 jaar.
- In de tweede beslisnota BP 2024 is hetzelfde beslispunt voorgelegd en hebt u gevraagd of de versoepeling voor iedereen gaat gelden, of enkel voor schrijnende situaties. Het voorstel is om de periode waarover wordt nageheven voor alle buitenlandse kentekens terug te brengen tot één jaar en daarmee aansluiting te zoeken bij de termijn die geldt voor overige gevallen waarbij wordt geconstateerd dat ten onrechte zonder mrb te betalen gebruik wordt gemaakt van de weg.
- In de praktijk zien we arbeidsmigranten of grensarbeiders die zich niet bewust zijn van de verplichtingen of personen die een auto met buitenlands kenteken

⁵ Kamerbrief over hardheidsclausules bij belastingen en invordering, nr. 2023-0000076587, Ministerie van Financiën, 24 maart 2023.

lenen om voor een wat langere tijd in Nederland op vakantie te gaan. In deze situatie wordt het voertuig bij een controle aan deze mensen toegerekend vanaf het moment dat ze in de basisregistratie personen zijn (of hadden moeten zijn) ingeschreven tot een periode van vijf jaar. De belastingplichtige kan tegenbewijs leveren en aantonen dat het voertuig pas op een later moment is verkregen. Een enkele verklaring daarvoor is echter onvoldoende, de uitvoeringspraktijk geeft aan dat weinig belastingplichtigen erin slagen om sluitend tegenbewijs te leveren (bijvoorbeeld de verklaring te staven met bewijzen) en dat hierdoor veelal kwetsbare mensen met hoge naheffingen worden geconfronteerd.

- Vanuit de uitvoering wordt aangegeven dat in de regel ruimhartig wordt omgegaan met de tegenbewijsregeling, maar dat de mogelijkheden wel beperkt zijn. Ook de toepassing van de hardheidsclausule levert niet duurzaam een oplossing, naheffingsaanslagen houden vaak stand in bezwaar en (hoger) beroep.

Beslispunt 3 stasFB: Vrijstelling in de algemene bestedingsbelasting voor kinderopvang op de BES-eilanden

Gaat u akkoord met het opnemen van een vrijstelling voor de algemene bestedingsbelasting in de Belastingwet BES om tegemoet te komen aan de lastigheden die de verstrekking van de subsidies met zich brengt, indien er voor zover hier budgettaire dekking binnen het pakket maatregelen voor de BES-eilanden wordt gevonden?

Akkoord

Toelichting

- Het ministerie van SZW heeft in de afgelopen periode subsidies verstrekt aan de geregistreerde kinderopvangorganisaties op de BES-eilanden.
- De kinderopvangorganisaties mogen om deel te nemen aan de tijdelijke subsidieregeling een gemaximeerde ouderbijdrage vragen. Ze ontvangen een subsidie die daarop is afgestemd. Ze ervaren de subsidie als te krap en mogen de ABB niet ten laste van de ouder brengen. Een vergoeding van 8% (en 6%) ABB over de ouderbijdrage is een verzwaring voor deze organisaties die ze er niet zonder meer bij kunnen hebben. Het risico is aanwezig dat er onrust onder de organisaties gaat ontstaan, ook omdat deze problematiek in Nederland nauwelijks speelt, omdat de kinderopvang van btw is vrijgesteld.
- Er zal binnen het pakket maatregelen voor de BES-eilanden budgettaire dekking gezocht moeten worden voor deze maatregel.

Informatiepunt 1: Uitzonderingen MRB en BPM

- Recent bent u akkoord gegaan met het versoberen dan wel beëindigen van een tiental maatregelen in de MRB en BPM naar aanleiding van de evaluatie bijzondere regelingen autobelastingen. Deze zullen – onder voorbehoud van voorjaarsbesluitvorming – opgenomen worden in het BP24.

Informatiepunt 2: Aanvullende wetgeving eerste schijven energiebelasting

- Recent heeft u aangegeven de nieuwe eerste schijven energiebelasting cf. de amendementen Grinwis c.s. te willen invoeren per 1 januari 2024 met de mogelijkheid om ook een tariefsverlaging door te voeren cf. de bedoeling van de indieners. De BD is begonnen met de benodigde werkzaamheden.

nee, list met 18w besprek. Augustus bevestig.

date.

- Daarnaast is het noodzakelijk om in het BP24 nadere wetswijzigingen door te voeren om dit mogelijk te maken: (a) beperken van de kring van verzoekers die teruggaveverzoeken mogen indienen, (b) tijdelijk oprekken van de beslistermijn voor teruggaveverzoeken tot twintig weken, en (c) wijziging in regeling van tarief voor gas voor een of meerdere woonhuizen op de aansluiting van een glastuinbouwbedrijf. Deze wijzigingen worden momenteel uitgewerkt.

// de k

Informatiepunt 3: Technische wijzigingen i.v.m. Wet excessief lenen

- In verband met de uitwerking van de amvb voor de Wet excessief lenen bij eigen vennootschap dienen er 1 of 2 technische wijzigingen plaats te vinden in de Wet IB 2001. U wordt hier spoedig nader over geïnformeerd.

de k

Communicatie

N.v.t.

Politiek/bestuurlijke context

N.v.t.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

To:
Cc:

Persoonsgegevens

Persoonsgegevens

From: Persoonsgegevens

Sent: Sat 4/1/2023 9:09:40 AM

Subject: Notitie BWO Klimaat a.s. dinsdag 4 april

Received: Sat 4/1/2023 9:09:43 AM

[Notitie BWO 4 april.docx](#)

[V3 presentatie BWO 4 april - Contouren Voorjaarspakket Klimaat.pptx](#)

Hoi Sigrid, Marnix,

A.s. dinsdag staat er een breed BWO gepland over klimaat om de tussenstand te bespreken. Woensdag is er vervolgens nog een gesprek met alleen MKE. Er wordt nog gezocht naar een moment van voorbespreking.

Door late aanlevering van stukken konden we de tas gisteren onmogelijk halen. De stukken komen maandag dus ook gewoon via de lijn, maar bij dezen ook alvast via de mail.

Groeten en hopelijk goed weekend.

Persoonsgegevens

TER ADVISERING

Aan

de minister

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Directie Algemene
Financiële en
Economische Politiek

Persoonsgegevens

nota

Vorbereiding BWO klimaatbesluitvorming

Datum
31 maart 2023

Notanummer

Bijlagen
geen

Aanleiding

Dinsdag 4 april bent u (SFIN) aanwezig bij het breder BWO over de klimaatbesluitvorming. Er wordt nog geprobeerd een voorbespreking in te plannen maandag (met u beiden en MKE). Hierbij ontvangt u de voorbereiding. Woensdag 5 april heeft u beiden een bespreking met alleen MKE. Daarvoor ontvangt u dinsdag een aparte uitgebreide voorbereiding, waarin we de uitkomsten van het BWO dinsdag mee zullen nemen.

Adviezen

- U kunt in het BWO aangeven dat het goed is dat er vooruitgang is geboekt, en dat de presentatie duidelijk maakt waar we staan.
- U kunt aangeven dat het overzicht ook duidelijk laat zien dat we er nog lang niet zijn met de maatregelen waarover overeenstemming lijkt te zijn (namelijk pas max 4 Mton). Er zal dus nog grote opgave liggen de komende weken om tot pakket te komen dat de doelen wel bereikt. Daarvoor is de aangeleverde lijst met normeringen en beprijzingen een goede basis.
- U kunt benadrukken dat tegenover de voorliggende lijst met normeringen en beprijzing, het Klimaatfonds staat. De besluitvorming over maatregelen daaruit hangt nadrukkelijk samen met de besluitvorming over de extra maatregelen om de doelen te halen.
  - Normerende/beprijzende maatregelen zijn in veel gevallen een voorwaarde om middelen uit het fonds toe te kennen. Zo wordt reductie geborgd en de gevolgen via subsidie verlicht.
- U kunt nogmaals aangeven dat het Klimaatpakket budgettair neutraal dient te zijn. Extra subsidies moeten worden gedekt, dit kan niet uit de SDE+ +- meevaller.
  - Wij adviseren - indien dit nodig is voor een politiek akkoord inclusief normeren/beprijzen - beperkt (minder dan 1 mld) extra middelen bovenop de eerder gehonoreerde voorstellen toe te kennen. Met 1 mld aan extra voorstellen resteert nog 8 mld van de oorspronkelijke 35 mld voor toekomstige besluitvorming. Het is belangrijk om ook in de toekomst nog ruimte te hebben als er tegenvallers zijn, nieuwe moeilijke maatregelen nodig zijn, en er naast het KF ook weinig andere budgettaire ruimte is (saldo onder min 3%). Als alle ideeën uit de BWOs worden overgenomen

resteert nog slechts 3 miljard van de 35 miljard, mogelijk nog minder als PM posten zijn ingevuld.

Kernpunten

- Er zijn twee agendapunten: het narratief en een presentatie met de contouren van het klimaatpakket.
- In het narratief wordt de noodzaak voor klimaatbeleid aangehaald en de kansen benadrukt voor brede welvaart. De concepttekst is in lijn met Coalitieakkoord: het doel is 55% en we richten ons op 60%. Er is specifieke aandacht voor rechtvaardigheid en uitvoerbaarheid.
- MKE zal een presentatie geven over de contouren van het klimaatpakket. Op het moment van schrijven hebben wij de definitieve stukken nog niet ontvangen. Op basis een eerder directeurenoverleg is duidelijk dat de presentatie bestaat uit:
  - Een basispakket van maatregelen per sector, waarover al overeenstemming is. Dit telt nog maar op tot minder dan 3 Mton;
  - Aanvullende normerende en beprijzende maatregelen per sector waar nog geen overeenstemming over is. Deze worden in sommige gevallen gematched met inzet van subsidies (o.a. ook door extra maatregelen uit Klimaatfonds dan nu positief zijn beoordeeld). De opzet voor het vervolg is om hieruit een pakket samen te stellen dat optelt tot de doelen;
  - Maatregelen die op dit moment geen onderdeel vormen van een eindpakket.
- Op verzoek van FIN wordt een slide toegevoegd die een totaaloverzicht geeft van de uitgaven uit het Klimaatfonds die door MKE zijn voorgesteld. In totaal komt dit neer op 10,1 miljard in het meerjarenprogramma van dit jaar en een reservering van 10 miljard voor het programma van volgend jaar. Dit zou betekenen dat er nog 9,2 mln. resteert voor de jaren tot en met 2030. Als alle ideeën uit de BWOs worden overgenomen resteert nog slechts 3 miljard van de 35 miljard.
- Het is belangrijk dat er voldoende middelen beschikbaar blijven om tegenvallers in de uitvoering op te kunnen vangen en om in de toekomst te kunnen bijsturen. Het instrument 'fonds' is bedoeld om langjarig over middelen te kunnen beschikken.

Overzicht per sector

Elektriciteit

- Belangrijkste bouwsteen volgens DG klimaat: bijmengverplichting waterstof
- Deze sector heeft een ambitieus pakket klaar staan op basis van het IBO. Dit is erop gericht in 2035 een CO2-neutrale elektriciteitsopwekking te realiseren.
- Er is nog geen duidelijke dekking voor de gevraagde subsidies. Ook de omvang is nog niet helder.
- Er wordt nog gekeken naar de opties om negatieve emissies te stimuleren (BECCS). Hier is veel nog over onduidelijk. Komende week is hierover contact met het PBL.

Industrie

- Belangrijkste bouwsteen volgens DG klimaat: ambitieus doel maatwerkaanpak.

- De meest substantiële maatregel waar overeenstemming over is, is het aanscherpen van de CO2-heffing voor afvalverbrandingsinstallaties.
- Ons inziens zou een aanscherping van de CO2-heffing uiteindelijk onderdeel moeten zijn van het pakket.
- Wij adviseren voorzichtig te zijn met het inboeken van extra Mtonnen voor maatwerk, gezien de onzekere haalbaarheid (zo worden in de huidige gesprekken met bedrijven bedragen genoemd die niet in te passen zijn in de SDE of het perceel in het Klimaatfonds).
  - In de presentatie wordt aangegeven dat er overeenstemming is dat voor de reductie die wordt bereikt door maatwerk, dispensatierechten moeten worden ingeleverd. Het is cruciaal dat dit hard wordt geborgd, anders levert het geen additionele reductie op en zal PBL dit niet honoreren. Tegelijkertijd moet ook voorkomen worden dat de overheid aansprakelijk wordt gesteld voor niet nakomen eigen afspraken (b.v. wel rechten innemen maar niet de benodigde infrastructuur regelen).

Mobiliteit

- Belangrijkste bouwstenen volgens DG klimaat: normering zakelijke leasemarkt, fiscale maatregelen i.c.m. de benodigde subsidies.
- Er zijn nog geen extra normerende/beprijzende maatregelen waar overeenstemming over is.
- De normering van de zakelijke lease markt en het verhogen van de Bpm op fossiel auto's zouden o.i. altijd onderdeel moeten zijn van het pakket. Het verhogen van de jaarverplichting is nodig om voldoende reductie te halen. Extra middelen voor luchtvaart is o.i. allen te overwegen als ook de vliegbelasting wordt verhoogd.
- Het grootste probleem is het oplossen van de grondslagerosie als gevolg van het normeren van de zakelijke lease. Hierover lopen gesprekken. Er zijn voldoende opties beschikbaar, maar die zijn vooralsnog niet akkoord voor IenW.

Landbouw en landgebruik

- Belangrijkste bouwsteen volgens DG klimaat: instrumentering doelstelling CA NPLG en Landbouwakkoord
- Over de verduurzaming van de glastuinbouw is overeenstemming.
- De rest van de maatregelen liggen gevoelig en overlappen met de gesprekken in andere gremia.

Gebouwde omgeving

- Belangrijkste bouwsteen volgens DG klimaat: normering koop, huur en utiliteitsbouw i.c.m. subsidies.
- Wij delen de mening van klimaat dat de maatregelen om de normering aan te scherpen in dit domein nodig zijn om meer reductie te halen.
- Er zijn nog geen extra normerende/beprijzende maatregelen waar overeenstemming over is.
- In het IBO heeft de gebouwde omgeving een relatief bescheiden opgave toebedeeld gekregen, omdat het doel uit het Coalitieakkoord al ambitieus is en het verdere reductiepotentieel beperkt.
- BZK heeft in het BWO een claim ingediende van ca. 1-1,5 miljard voor verder verduurzaming (bovenop het Klimaatfonds). Deze is opgenomen in de presentatie onder de noemer 'extra pakket klimaatrechtvaardigheid'

zonder bedrag. BZK stelt dit als voorwaarde voor extra normering/beprijzing. Dit kan niet worden gefinancierd uit het fonds omdat alle middelen uit het perceel reeds zijn opgevraagd.

Sectoroverstijgend

- Belangrijkste bouwstenen volgens DG klimaat: passende maatvoering energiebelasting en fiscale regelingen
- Ons inziens zijn de optie om meer brandstoffen te beprijsen via ETS-2 (via een opt in), het aanpassen van de energiebesparingsplicht naar terugverdientijd van 10 jaar, en de aanpassing van de energiebelasting allen belangrijke bouwstenen. Zowel vanuit klimaatdoelpunt als energiebesparing (belangrijk voor halen EU-doel Energy Efficiency Directive) scoren deze maatregelen goed.
- Een nationaal emissieplafond in de ESR-sector kan, in combinatie met het verlengen van de CO₂-heffing na 2030, zorgen voor langjarige borging van de tussendoelen in 2035 en 2040. Ons inziens zijn dit belangrijke bouwblokken indien wordt gekozen voor een minder ambitieus doel in 2030.

Overzicht klimaatfonds

- De bedragen in de eerste twee kolommen voor MJP 2024/2025 zijn het totaal van alle voorstellen die positief zijn beoordeeld door fondsbeheer. De laatste kolom laat zien welke additionele middelen zijn gevraagd door departementen bij de BWO's.

Percelen/ bestedingsdoel en klimaatfonds (in € mld.)	Uitgaven MJP2024	Reservering MJP2025	Restant perceel	Extra gewenste middelen
1. Kernenergie	0,25	0,00	4,65	0
2. CO ₂ -vrije gascentrales	0,40	0,00	0,59	0
3. Energie-infra	1,17	1,13	1,39	1,3
4. Vroege fase opschaling	2,50	5,55	2,48	3,3
5. Verduurzaming industrie en innovatie MKB	1,73	0,75	0,09	0,5
6. Verduurzaming gebouwde omgeving	4,05	2,52	0,00	1,1
Totaal	10,10	9,95	9,20	6,2 + PM

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

BWO Contouren Voorjaarspakket Klimaat

4 april 2023

Agenda BWO 4 april

1. Overkoepelend narratief (bijlage 1)

- › De Kamerbrief over het Klimaatpakket wordt kort na de finale Voorjaarsbesluitvorming verzonden en bevat een aansprekende kernboodschap over hoe het kabinet stuurt op het behalen van de klimaatambities met oog voor rechtvaardigheid, uitvoerbaarheid en het verdienvermogen van de Nederlandse economie. Per sector volgt een kort narratief dat hierop voortbouwt en de belangrijkste inzet voor die sector schetst.

2. Contouren van het maatregelenpakket

- › Voorliggend overzicht schetst de tussenstand van het maatregelenpakket na een eerste ronde gesprekken. Per sector wordt middels een basispakket aangegeven over welke maatregelen overeenstemming is en aan welke bouwstenen nog gewerkt wordt. Dit overzicht geeft ook inzicht in de omvang van het pakket tot nu toe en de resterende opgave die de komende weken moet worden ingevuld.

3. Vervolgproces

- › Er zal een korte toelichting worden gegeven op het vervolgproces.

Aandachts- en uitgangspunten Voorjaarspakket

- › We hebben aandacht voor de *ambitie, uitvoerbaarheid* en *rechtvaardigheid*. Het pakket bestaat uit een goede balans van *normeren, beprijzen* en *subsidiëren*.
- › Het narratief gaat verder dan “CO2-tonnenjacht”. We willen bedrijven, burgers en maatschappelijke organisaties meenemen in de klimaattransitie, benadrukken de voordelen die dit onze samenleving en economie kan opleveren en hebben oog voor huishoudens en ondernemers die hulp nodig hebben om mee te komen.
- › Voor de samenstelling van het maatregelenpakket worden volgende uitgangspunten meegenomen:
  - Voldoen aan afspraak Coalitieakkoord
  - Samenhang met subsidies en inzet middelen uit het Klimaatfonds en SDE++
  - Aandacht voor lasten-effecten van maatregelen
  - Principes van klimaatrechtvaardigheid (cf. WRR-rapport)
  - Het zoveel mogelijk voorkomen van weglekeffecten (liever groen hier, dan grijs elders)
  - Versterken van het (toekomstig) verdienvermogen van Nederland
  - De tijdige beschikbaarheid van infrastructuur en vergunningen voor verduurzaming
  - Aandacht voor de budgettaire gevolgen

Tussenstand Voorjaarspakket Klimaat

- > *Inzet Voorjaarspakket Klimaat*: verstandig en aantrekkelijk klimaatbeleid dat bij een volgende KEV met zekerheid tenminste 55% haalt om recht te doen aan het Coalitieakkoord.
- > Om tot een totaalpakket te komen, bevat voorliggend stuk:
  - Een **basispakket** van maatregelen per sector waarover al overeenstemming is (dit zijn de maatregelen in groen). Er is echter meer nodig om met zekerheid tenminste 55% reductie te behalen.
  - Aanvullende **bouwstenen** die nog meelopen voor besluitvorming (geel) en aan overzicht kunnen worden toegevoegd. Deze bouwstenen bestaan uit normerende en beprijzende maatregelen, en indien hier aanleiding toe is worden deze gematcht met inzet van subsidies waarbij nog naar de maatvoering wordt gekeken.
  - Maatregelen (o.a suggesties uit IBO-klimaat) die op dit moment geen onderdeel vormen van een eindpakket (oranje)
- > *Overall* moet het pakket conform afspraken budgettair rondlopen, waarbij ook aandacht is voor de gevolgen voor de lasten.
  - *Eerder is afgesproken dat over het lastenbeeld in augustus wordt besloten. Tegelijkertijd ligt het voor de hand dat de over fiscale klimaatmaatregelen in het voorjaar wordt besloten. SZW zal daarom (waar mogelijk) in het voorjaar effecten op koopkracht in kaart brengen van klimaatmaatregelen – specifiek bij de maatregelen in de energiebelasting en het mobiliteitsdomein, zodat deze kunnen worden meegewogen in de maatvoering.*

Balans Voorjaarspakket zoet/zuur

- › Het Voorjaarspakket dient een **goede beleidsmix van normering, beprijzing en subsidiëring** te bevatten. Dit is nodig om de klimaatdoelen te halen, het tempo van de transitie te versnellen en te borgen dat iedereen mee kan komen
- › Het **IBO klimaat** doet voorstellen voor normerende en beprijzende maatregelen. In samenhang hiermee wordt dit voorjaar ook besloten over het **Meerjarenprogramma (MJP) Klimaatfonds 2024**. In totaal is er nog 29,3 miljard beschikbaar in het klimaatfonds.
- › In de MCKE van 14/3 is een voorstel gedaan voor het Meerjarenprogramma Klimaat 2024 met 10,1 mld. aan uitgaven en ca. 10 mld. aan reservering voor het Meerjarenprogramma Klimaat 2025. Komende week zal in overleg met de sectordepartementen dit beeld worden uitgebreid – in samenhang met de aanvullende normerende en beprijzende maatregelen.

Percelen/bestedingsdoelen klimaatfonds (in miljarden)	Uitgaven MJP2024	Reservering MJP2025	Restant perceel
1. Kernenergie	0,25	0,00	4,65
2. CO2-vrije gascentrales	0,40	0,00	0,59
3. Energie-infra	1,17	1,13	1,39
4. Vroege fase opschaling	2,50	5,55	2,48
5. Verduurzaming industrie en innovatie MKB	1,73	0,75	0,09
6. Verduurzaming gebouwde omgeving	4,05	2,52	0,00
<u>Totaal</u>	<u>10,10</u>	<u>9,95</u>	<u>9,20</u>

430

Klimaatrechtvaardigheid

- › Aanbeveling WRR: klimaatrechtvaardigheid moet belangrijke pijler klimaatbeleid zijn.
- › Uitgangspunt voor het Voorjaarspakket Klimaat is een rechtvaardige transitie, om zo ook draagvlak voor klimaatbeleid te behouden.
- › De volgende elementen worden hiervoor uitgewerkt:
  - Aanpassing energiebelasting met als doel lastenverlichting onderkant, met behoud besparingsprikkel;
  - Uitfaseren fiscale prikkels voor fossiele brandstoffen door deze te voorzien van eind jaar;
  - Gerichte(re) ondersteuning in aanpak verduurzaming gebouwde omgeving voor kwetsbare huishoudens

Uitvoerbaarheid

Met het tempo dat we willen maken zoeken we de grenzen op van wat uitvoerbaar is. De overheid pakt regie op de uitvoering en investeert in het energiesysteem van de toekomst

Meer regie op de uitvoering door:

- Het nationaal programma energiesysteem beschrijft langs welke routes Nederland gaat verduurzamen.
- Het meerjarenprogramma infrastructuur energie en klimaat prioriteert en versnelt de aanleg van infrastructuur.
- Het programma energie hoofdstructuur stuurt op de ruimtelijke inpassing.

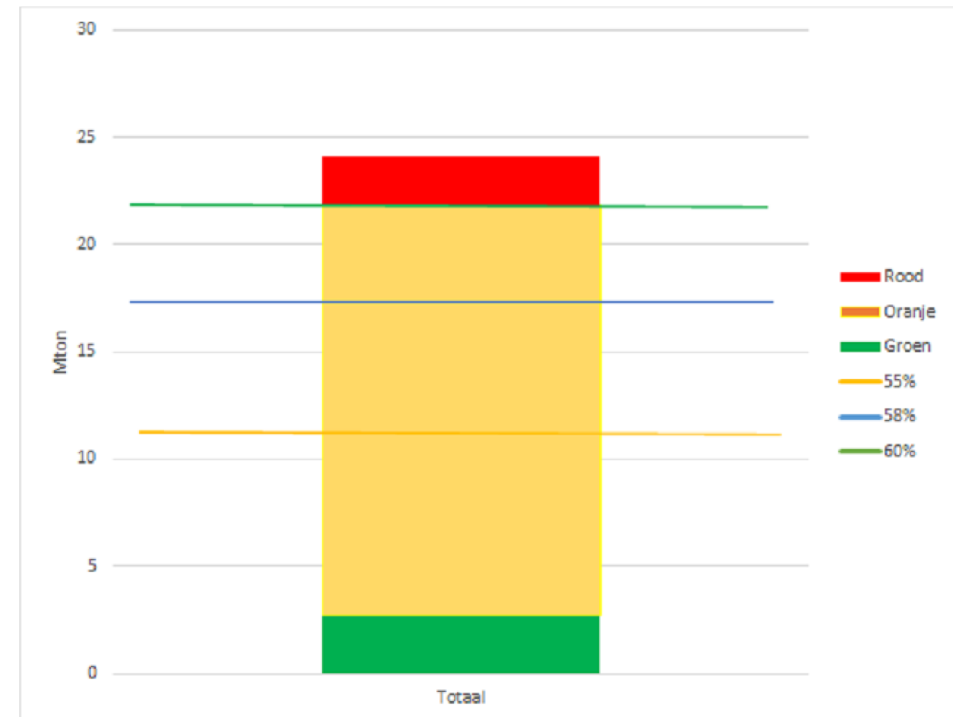
Investerings in energiesysteem door:

- Versnellen en vergroten aanbod hernieuwbare energiedragers door investeringen in Co2-vrije brandstoffen (groen gas, waterstof).
- Versnellen uitrol van energie infrastructuur door investeringen in warmtenetten, waterstofnetwerk en elektriciteitsnetten

Overzicht Voorjaarspakket Klimaat

- > Het huidige basispakket (groen) is nog onvoldoende om met zekerheid tenminste 55% reductie te behalen.
- > Daarom is nadere besluitvorming over de bouwstenen per sector nodig.
- > Bouwstenen (geel) bevatten een mix van subsidies, normering en beprijzing om tot voldoende doelbereik te komen.

Aandachtspunten Voorjaarspakket Klimaat

Per sector zijn er bouwstenen met veel potentie die de komende om besluitvorming vragen:

- > **Elektriciteit:** bijmengverplichting waterstof
- > **Industrie:** ambitieus doel maatwerkaanpak
- > **Mobiliteit:** normering zakelijke leasemarkt, fiscale maatregelen i.c.m. de benodigde subsidies
- > **Landbouw en landgebruik:** instrumentering doelstelling CA NPLG en Landbouwakkoord
- > **Gebouwde omgeving:** normering koop, huur en utiliteitsbouw i.c.m. subsidies

- > Naast bovenstaande punten zijn er ook nog andere aandachtspunten die in de BWO's ter sprake zullen komen.

Bijlage: beeld per sector

Basispakket Elektriciteit

Basispakket Elektriciteit	Mton inschatting
<u>Elektriciteitssector klimaatneutraal in 2035</u> <ul style="list-style-type: none"> - In de Klimaatwet wordt vastgelegd dat de elektriciteitssector in 2035 netto CO2-neutraal is (streefdoel). Waar nodig wordt extra normering ingezet voor CO2-vrij regelbaar vermogen om dit doel te realiseren. - Normering of beprijzing van de inzet van CO2-vrij regelbaar vermogen waar nodig om dit doel te realiseren.	n.v.t.
<u>Ophoging minimum CO2-prijs elektriciteitssector en industrie</u> <ul style="list-style-type: none"> - <i>De minimum CO2-prijs zal op basis van de tariefstudie worden verhoogd tot een niveau waarbij voldoende investeringszekerheid wordt gegeven aan investeringen en de leveringszekerheid geborgd blijft.</i>	n.v.t.
<u>Versnellen uitrol hernieuwbare elektriciteit</u> <ul style="list-style-type: none"> - Aanvullende inzet voor zonne-energie op gebouwen - Realisatie van 3 GW zon op zee in 2030 - Invoering batterij verplichting voor zonneparken	Ca. 1,4
<u>Oplossen knelpunten netcapaciteit</u> <ul style="list-style-type: none"> - Oplossen knelpunten elektriciteitsnet en verzoek tot onderzoek flexibilisering elektriciteitsnet door ACM - Rijksdeelname in regionale netwerkbedrijven - Intensivering samenwerking medeoverheden	Randvoorwaarden
<u>TOTAAL INCLUSIEF OVERLAPCORRECTIE 20%</u>	1,12

Schuingedrukte maatregelen zijn instrumentering voor eerder geagendeerd beleid.

Bouwstenen Elektriciteit

Bouwstenen Elektriciteit	Mton inschatting
<u>Stimuleren van negatieve emissies</u>	0 - 3
<u>Waterstof in gascentrales</u> - Bijmengverplichting voor toepassing blauwe waterstof in elektriciteitssector evt. i.c.m. subsidie gericht op ombouw gascentrales	2
<u>Programma piekverlaging energievraag Gebouwde omgeving</u>	0,5
<u>TOTAAL INCLUSIEF OVERLAPCORRECTIE 20%</u>	4,4

Maatregelen die vooralsnog geen onderdeel van het pakket zijn	Mton inschatting
<u>Onderzoek uitbreiding beschikbaarheid CCS</u>	
<u>TOTAAL INCLUSIEF OVERLAPCORRECTIE 20%</u>	0

Basispakket Industrie

Basispakket Industrie	Mton inschatting
<u>Verstevinging maatwerkafspraken</u> <i>Vastleggen dat de dispensatierechten voor additionele CO2-reductie door maatwerkafspraken moeten worden ingeleverd. I.c.m. NIKI/VEKI/evt. maatwerksubsidies</i>	<i>n.v.t. (1,9 Mton als bijdrage aan CA)</i>
<u>Ophoging minimum CO2-prijs elektriciteitssector en industrie</u> <i>Ophoging min. CO2-prijs o.b.v. uitkomsten tariefstudie</i>	<i>n.v.t. (4 Mton als bijdrage aan CA)</i>
<u>Aanscherpen tarief CO2-heffing passend bij opgave CA van 4 Mton</u>	PM
<u>Versnelling elektrificatie in de industrie door middel van een normering van o.a. e-boilers</u>	
<u>Aanpak AVI's</u> (zie ook circulaire economie) De CO2-heffing voor AVIs wordt aangescherpt en gelijktijdig wordt er op basis van de benodigde toekomstige verbrandingscapaciteit gekeken naar het verduurzamingsperspectief voor AVIs, door CCS en ombouw naar recycling onder de maatwerkafspraken.	1-2
<u>TOTAAL INCLUSIEF OVERLAPCORRECTIE 20%</u>	1,6

Schuingedrukte maatregelen zijn instrumentering voor eerder geagendeerd beleid.

Bouwstenen Industrie

Bouwstenen Industrie	Mton inschatting
<u>Meer ambitieuze aanpassing CO2-heffing</u> - Aanscherpen doelstelling CO2-heffing door inname dispensatierechten 5 Mton - Verder verhogen tarief CO2-heffing naar 250 EUR in 2030 - Wettelijk vastleggen dat dispensatierechten bij maatwerk worden ingeleverd	3,7
<u>Verlenging CO2-heffing na 2030</u>	
<u>Versteving Maatwerkafspraken door het ophogen van de doelstelling met 3 Mton</u> Evt. i.c.m. NIKI/VEKI/evt. maatwerksubsidies	3
<u>Verbod op inzet fossiele brandstoffen als warmtebron bij uitbreiden, nieuwbouw of vervanging industrie</u>	
<u>Aanpassingen in belastingen</u> - Afschaffen vrijstelling duaal verbruik kolen en non-energetisch gebruik aardgas - Afschaffen accijnsvrijstellingen minerale oliën - Degressiviteit 5e schijf Energiebelasting	
<u>Aanpassen energiebesparingsplicht naar terugverdientijd 7 jaar</u> (zie ook sectoroverstijgend)	
<u>Bijmengverplichting plastic</u> (zie ook circulaire economie) Nationale normering voor minimaal aandeel plastic recycleat en biogebaseerd plastic van 30% per 2030, oplopend vanaf 2027, evt. i.c.m. subsidie	Ca. 0,2*
<u>TOTAAL INCLUSIEF OVERLAPCORRECTIE 20%</u>	2,6
Maatregelen die voorsnog geen onderdeel van het pakket zijn	Mton inschatting
<u>Aanscherpen doelstelling CO2-heffing door inname dispensatierechten met 8 Mton</u>	6,9
<u>Aanpassen energiebesparingsprestatie met 10 jaar en verbeterde handhaving</u> (zie ook sectoroverstijgend)	1
<u>TOTAAL INCLUSIEF OVERLAPCORRECTIE 20%</u>	6,3

*Mondiaal effect is ca. 0,4 Mton, slechts beperkt effect in NL